

Användarstöd - WHODAS Självsfattning av hälsa och funktionsnivå

Användningsområde

World Health Organization Disability Assessment Schedule är ett instrument som avser mäta svårigheter på grund av hälsotillstånd. Det finns både som intervju och som självskattning och i en lång (36-frågor) och en kortare version (12 frågor).

WHODAS består av 6 frågeområden: *förstå och kommunicera* (6), *förflyttning* (5), *personlig vård* (4), *relationer* (5), *dagliga aktiviteter* (8), *delaktighet i samhället* (8) samt tre avslutande frågor om hur nedsatt personen känner sig.

Begränsningar/funktionsnedsättning inom varje område skattas på en 5-stegs skala 1 (ingen/inget) 2 (liten/litet) 3 (Måttlig/t) 4 (Stor/t) 5 (Extremt/kan inte).

När används formuläret?

WHODAS kan användas för att få en uppfattning om det allmänna hälsotillståndet, så väl som påverkan av specifik sjukdom, funktionshinder eller psykisk ohälsa, och till vilken grad patienten själv upplever sig begränsad inom olika områden. Denna information kompletteras med annan symtomskattning och anamnes. Instrumentet kan också användas för att övervaka effekten av olika interventioner

Vem administrerar formuläret?

Ansvarig behandlare administrerar formuläret till patienten och ansvarar för tolkning av resultaten och anteckning i journalen.

Svenska rättigheter

WHO ger fri tillgång till materialet. Socialstyrelsen har ansvar för översättning och administration. WHO är det yttersta ansvariga organet (WHO, 2010).

Tidsintervall

De senaste 30 dagarna.

Administrationstid

Den längsta versionen (36 frågor) tar ca 20 minuter att besvara.

Tolkning av WHODAS 2.0

Det finns två sätt att sammanställa WHODAS och där *enkel poängberäkning* lämpar sig bäst för kliniska sammanhang. Det finns inga svenska normer. Totalpoängen utgörs av summan av alla frågor (0-48). Låga poäng indikerar bättre funktion. För att få en procentsiffra på funktionsnedsättningen kan slutsumman räknas samman genom att dividera totalsumman med antalet frågor och multiplicera med 100. Funktionsnedsättningen sträcker sig alltså mellan 0% (full funktion) till 100% (ingen funktion). Detta innebär att ett svar på 20 poäng = $20/36 \times 100 = 55,5$

Svarspersonen upplever nedsatt funktion och hälsotillstånd till 50%.

Nedan finns en fördelning av poäng (procentsiffra) i populationen.

Totalpoäng (0-100 poäng) Populationspercentil

0 poäng ca 50:e percentilen

ca 6 poäng ca 75:e percentilen

ca 17 poäng ca 90:e percentilen

100 poäng 100:e percentilen

Detta innebär att ca 75% av befolkningen har 6 poäng och lägre. Har svarspersonen högre poäng indikerar det att hen är mer nedsatt i sin funktion/i sitt hälsotillstånd än 75% av befolkningen.

Det finns även en *komplex poängberäkning* som görs via ett datorprogram tillhandahållet på WHO:s hemsida. I detta viktas de olika områdena för att ge en mer nyanserad bild. Används inte i kliniska sammanhang.

Fakta hämtad från F-banken.se, www.who.int/whodas, Regionkronoberg.se och Socialstyrelsen.se

Referenser:

World Health Organization (WHO) (2010). Mätning av hälsa och funktionshinder: Manual till WHO:s formulär för bedömning av funktionshinder, WHO Disability Assessment Schedule

WHODAS Självskattning av hälsa och funktionsnivå

- WHODAS
 - * Formuläret är ifyllt av
- Förstå och kommunicera
 - Koncentrera dig under tio minuter på att göra något?
 - Komma ihåg att göra viktiga saker?
 - Analysera och finna lösningar på problem i det dagliga livet?
 - Lära dig en ny uppgift, till exempel hur man tar sig till en ny plats?
 - För det mesta förstå vad människor säger?
 - Påbörja och hålla igång ett samtal?
- Förflyttning
 - Stå under längre perioder såsom 30 minuter?
 - Resa dig från sittande ställning?
 - Röra dig i ditt hem?
 - Ta dig ut från ditt hem?
 - Gå en längre sträcka såsom en kilometer?
- Personlig vård
 - Tvätta hela kroppen?
 - Klä dig?
 - Äta?
 - Vara ensam under några dagar?
- Relationer
 - Bemöta människor som du inte känner?
 - Bibehålla en vänskapsrelation?
 - Komma överens med människor som står dig nära?
 - Skaffa nya vänner?
 - Vara nära sexuellt?
- Dagliga aktiviteter
 - Ta hand om ditt hushåll?
 - Göra det viktigaste hushållsarbetet på ett bra sätt?
 - Få allt det hushållsarbete gjort som du behövde göra?
 - Få ditt hushållsarbete gjort så fort som det behövdes?
 - Ditt dagliga arbete eller studier?
 - Att göra dina viktigaste arbets- eller studieuppgifter bra?
 - Att få allt det arbete gjort som du behövde göra?
 - Att få ditt arbete gjort så fort som det behövdes?
- Delaktighet i samhället
 - Hur stort problem har du haft med att delta i aktiviteter i samhället på samma sätt som andra?
 - Hur stort problem har du haft på grund av hinder i din omgivning?
 - Hur stort problem har du haft att leva med värdighet på grund av andras attityder och handlingar?
 - Hur mycket tid har du lagt ner på ditt hälsotillstånd eller dess konsekvenser?
 - Hur mycket har du påverkats känslomässigt av ditt hälsotillstånd?
 - Hur mycket har din hälsa belastat din eller din familjs ekonomi?
 - Hur stort problem har din familj haft på grund av dina hälsoproblem?
 - Hur stort problem har du haft med att göra saker på egen hand för avkoppling och nöje?
- Socialt
 - Allt sammantaget, hur många av de senaste 30 dagarna har du haft dessa svårigheter?
 - Under hur många av de senaste 30 dagarna var du helt oförmögen att genomföra dina vanliga aktiviteter eller arbete på grund av något hälsotillstånd?
 - Om man inte räknar de dagar du var helt oförmögen, hur många av de senaste 30 dagarna skär du ned eller minskade på dina vanliga aktiviteter eller arbete på grund av något hälsotillstånd?